

Brüssel, 2.12.2015
COM(2015) 614 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

ELi ringmajanduse loomise tegevuskava

ELi ringmajanduse loomise tegevuskava

Sissejuhatus

Jõulisem üleminek ringmajandusele, mille puhul majanduses säilitatakse tooteid, materjale ja ressursse võimalikult kaua ja tekitatakse jäätmeid võimalikult vähe, on oluline osa ELi püüdlustest töötada välja jätkusuutlikku, vähese süsihappegaasiheitega, ressursitõhusat ja konkurentsivõimelist majandust. Selline üleminek on võimalus muuta meie majandust ning anda uusi ja jätkusuutlikke konkurentsieeliseid Euroopale.

Ringmajandus parandab ELi konkurentsivõimet, kaitstes ettevõtteid ressursipuuduse ja hinnakõikumiste eest, aidates luua uusi ettevõtluse võimalusi ning innovaatilisi ja säästvaid lahendusi tootmiseks ja tarbimiseks. See võib luua kohalikke töökohti erineva kvalifikatsiooniga töötajatele ning sotsiaalse lõimimise ja ühtekuuluvuse võimalusi. Samas aitab see säästa energiat ja vältida pöördumatut kahju, mis tuleneb sellest, kui ressursse kulutatakse kiiremini, kui võimaldab maa võime uuendada loodusvarasid kliima ja bioloogilise mitmekesisuse, õhu-, pinnase- ja veereostuse seisukohast. Hiljutises aruandes osutatakse ringmajanduse ulatuslikele eelistele,¹ sealhulgas seoses süsihappegaasiheite vähendamisega. Seetõttu on ringmajanduse meetmed tihedalt seotud ELi peamiste prioriteetidega, sealhulgas majanduskasv ja töökohtade loomine, investeringute tegevuskava, kliimamuutused ja energia, sotsiaalmeetmete kava ja tööstusinnovatsioon, ning üleilmsete jõupingutustega jätkusuutliku arengu tagamiseks.

Majanduslikud tegurid, nagu ettevõtlus ja tarbijad, on selle protsessi eesliinil. Kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud ametiasutused võimaldavad üleminekut, kuid ka EL mängib olulist rolli selle toetamisel. Eesmärk on tagada, et kehtestataks õige reguleeriv raamistik ringmajanduse arendamiseks ühtsel turul ning selgete märguannete andmiseks ettevõtjatele ja kogu ühiskonnale üldiselt selle kohta, millised on jäätmemajanduse pikaajalised eesmärgid ning konkreetsed, ulatuslikud ja ambitsioonikad meetmed, mis tuleb ellu viia enne 2020. aastat. ELi tasandi meetmetega saab soodustada investeringute tegemist ja luua võrdsed võimalused, kõrvaldada tõkked, mis tulenevad Euroopa õigusaktidest või nõuete täitmise ebapiisavast tagamisest, edendada ühtset turgu ning tagada soodsad tingimused innovatsiooniks ja kõigi sidusrühmade kaasamiseks.

Jäätmeid käsitlevate õigusaktide eelnõud, mis on võetud vastu koos käesoleva tegevuskavaga, hõlmavad ka pikaajalisi eesmärke, et vähendada jäätmete prügilasse ladestamist ning edendada ettevalmistusi põhiliste jäätmevoogude, nagu olmejäätmete ja pakendijäätmete korduskasutamiseks ja ringlussevõtuks. Eesmärgid peaksid aitama järk-järgult ühtlustada liikmesriikide parimaid tavaid ning soodustama vajalikke investeringuid jäätmekäitlusse. Pakutud on täiendavaid meetmeid, et muuta rakendamine selgemaks ja lihtsamaks, edendada majanduslikke stiimuleid ja tõhustada laiendatud tootjavastutuse süsteeme.

¹ *Growth within: a circular economy vision for a competitive Europe*, report by the Ellen MacArthur Foundation, the McKinsey Centre for Business and Environment and the Stiftungsfonds für Umweltökonomie und Nachhaltigkeit (SUN), juuni 2015.

Edendades säästvat tegevust olulistes sektorites ja luues uusi ärivõimalusi, aitab kava kasutada ringmajanduse kasvu ja töökohtade loomise võimalusi. Ettepanekud hõlmavad ulatuslikke ökodisainiga seotud kohustusi, strateegiliste lähenemisviiside väljatöötamist plastide ja kemikaalide kohta, olulist algatust innovaatiliste projektide rahastamiseks ELi teadusprogrammi „Horisont 2020” raames ning sihipäraseid meetmeid sellistes valdkondades nagu plastid, toidujäätmed, ehitus, kriitilise tähtsusega toorained, tööstus- ja kaevandusjäätmed, tarbimine ja riigihanked. Sellele järgnevad muud võtmetähtsusega seadusandlikud ettepanekud, milles käsitletakse väetisi ja kasutatud vee taaskasutamist. Lisatud on horisontaalsed meetmed, näiteks meetmed innovatsiooni ja investeringute soodustamiseks, et ergutada ringmajandusele üleminekut. Kavandatud meetmetega toetatakse ringmajandust igas väärtusahela etapis tootmisest kuni tarbimise, parandamise ja taastootmiseni, jäätmekäitluse ning teiste tooraineteni, mis suunatakse tagasi majandusse. Kavandatud meetmed viiakse ellu kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega, asjakohase konsulteerimise ja mõju hindamise abil.

Tegevuskavas keskendutakse ELi tasandi meetmetele, millel on suur lisaväärtus. Ringmajanduse elluviimine eeldab pikaajalist kaasatust kõikidel tasanditel, alates liikmesriikidest, piirkondadest ja linnadest, ettevõtjate ja kodanike kaasamiseni. Liikmesriike kutsutakse üles võtma täielikult osa ELi tegevusest ning lõimima sellesse ja täiendama seda liikmesriigi enda meetmetega. Ringmajandust on vaja arendada ka ülemaailmselt. Poliitilise sidususe suurendamine nii ELi sisestes kui ka välistes meetmetes selles valdkonnas on vastastikku tugevdav ja tähtis ELi ja liikmesriikide rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks, eelkõige säästva arengu 2030. aasta tegevuskava ja G7 ressursitõhususe liidu raames. Käesolev tegevuskava on vahend, et saavutada säästva arengu 2030. aasta eesmärgid, eelkõige 12. eesmärgi jätkusuutlike tarbimis- ja tootmismudelite tagamise kohta.

1. Tootmine

Ringmajanduse algab juba toote olelusringi alguses. Nii toote kavandamise etapp kui ka tootmisprotsessid mõjutavad materjalide hankimist, ressursside kasutamist ja jäätmete tekitamist toote kogu olelusringi jooksul.

1.1. Tootedisain

Parem üldlahendus aitab muuta tooted vastupidavamaks, kergemini parandatavaks, täiustatavaks ja ümberehitatavaks. See võib muuta toodete lammutamise ringlussevõtjatele lihtsamaks, et eraldada väärtuslikke osi ja materjale. Nii võib üldiselt aidata säästa väärtuslikke ressursse. Praegu aga ei ole turul piisavalt stiimuleid, et nii toimitaks, eriti seetõttu, et Euroopa tootjate, tarbijate ja ringlussevõtjate huvid ei ole ühesuunalised. Seetõttu on oluline pakkuda stiimuleid, et toodete üldlahendusi muudetaks paremaks, kaitstes ühtlasi ühtset turgu ja konkurentsi ning võimaldades innovatsiooni.

Elektri- ja elektroonikatoodete osa on selles kontekstis eriti tähtis. Nende parandatavus võib oluline olla tarbijatele, ka võivad tooted sisaldada väärtuslikke materjale, mida peaks aga saama lihtsamini ringlusse võtta (nt haruldased muldmetallid elektroonikaseadmetes). Selleks et kõnealuste toodete ehitus muutuks paremaks, paneb komisjon ökodisaini direktiivi² tulevaste tootedisaini nõuetega seoses edaspidi rõhku ringmajandusele, sest ökodisaini direktiivi eesmärk on parandada toodete energia- ja keskkonnamõju. Praegu on ökodisaini nõuded peamiselt suunatud energiatõhususele;³ tulevikus hakatakse süstemaatiliselt tegelema selliste küsimustega nagu parandatavus, vastupidavus, ajakohastatavus, ringlussevõetavus ning teatud materjalide või ainete kindlakstegemine. Komisjonil on kavas selliseid küsimusi uutes töökavades ja läbivaatuste käigus analüüsida, võttes toode-tootelt arvesse erinevate toodete eripära ja probleeme (nt innovatsioonitsükli) ning tehes seda tihedas koostöös asjaomaste sidusrühmadega.

Esimese sammuna on komisjon ökodisaini direktiivi raames välja töötanud ja esitab peagi liikmesriikidele kohustuslikud tootedisaini ja -märgistuse nõuded, et elektrooniliste kuvarite (nt arvutite lameekraanid ja teleriekraanid) lahtivõtmine, taaskasutamine ja ringlussevõtmine kulgeks lihtsamini ja turvalisemalt.

Samuti on komisjon teinud ettepaneku edendada tootedisaini mitmesuguste rahaliste toetustega tootjatele laiendatud tootjavastutuse süsteemide raames, arvestades vastavate tootjate toodete olemusringi lõppemise kulusid. See peaks looma otsese majandusliku stiimuli töötada välja selliseid tooteid, mida saab hõlpsasti ringlusse võtta või korduvalt kasutada.

Komisjon uurib võimalusi ja meetmeid kujundada ühtsemat poliitilist raamistikku ELi tootepoliitika⁴ töösuundade osas, arvestades nende panust ringmajanduse edendamiseks.

– Komisjon edendab toodete parandatavust, ajakohastatavust, vastupidavust ja ringlussevõetavust, töötades oma edasises töös ökodisaini direktiivi raames vajaduse korral välja ringmajanduse põhimõtetega kooskõlalisi tootenõudeid, võttes arvesse erinevate tooterühmade eripära. Selle elluviimist käsitletakse ökodisaini töökavas aastateks 2015-2017. Komisjonil on kavas lähiajal esitada ka elektrooniliste kuvarite alased ökodisaini nõuded.

– Läbivaadatud jäätmealastes seadusandlikes ettepanekutes esitatakse parema tootedisaini majanduslikud stiimulid laiendatud tootjavastutuse sätete kaudu.

– Komisjon uurib võimalusi ja meetmeid, mille abil kujundada ühtsemat poliitilist raamistikku ELi tootepoliitika töösuundade osas seoses nende panusega ringmajanduse edendamisse.

1.2. Tootmisprotsessid

² Direktiiv 2009/125/EÜ. See direktiiv hõlmab kõiki energiamõjuga tooteid.

³ On hinnatud, et koos energiamärgistuse meetmetega võimaldab ökodisaini direktiiv säästa 175 miljonit nafta ekvivalenttonni primaarenergiat 2020. aastaks.

⁴ Näiteks ökodisaini, energiamärgistuse, ökomärgise, keskkonnahoidlike riigihangete ja muude valdkondade asjaomased õigusaktid.

Isegi kui tooted või materjalid on kavandatud arukalt, võib ressursside ebatõhus kasutamine tootmisprotsessis põhjustada ärivõimaluste kaotamist ja tekitada olulisel määral jäätmeid.

Esmased toorained, sealhulgas taastuvad materjalid, on ka ringmajanduse puhul tootmisprotsessides jätkuvalt olulised. Selles kontekstis tuleb pöörata tähelepanu nende tootmise keskkonnavalastele ja sotsiaalsetele mõjudele nii ELis kui ka väljaspool ELi asuvates riikides. Seetõttu edendab komisjon ülemaailmselt tooraine säästvat hankimist, näiteks poliitilise dialoogi, partnerluse ning oma kaubandus-⁵ ja arenduspoliitika kaudu. Tööstusel on tähtis ülesanne jätkusuutlike tarnete kohta tehtavate lepingute sõlmimisel ja koostöös väärtusahela eri etappides.

Iga tööstusharu puhul on ressursikasutus, jäätmete ja -käitlus erinevad. Seetõttu kavatseb komisjon edendada parimaid tavasid mitmes tööstusharus nn parima võimaliku tehnika viitedokumentide kaudu, mida liikmesriigid peavad kasutama tööstusettevõtetele lubade väljaandmisel. Lisaks kavatseb komisjon edendada ka parimaid tavasid kaevandustööstuse jäätmete vähendamise alal. Euroopa ressurssitõhususe tippkeskuse⁶ loomisega aitab komisjon ka väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid kasutada suuremast ressurssitõhususest tulenevaid ärivõimalusi. Probleemsete kemikaalide asendamise hõlbustamine ning abi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, et nad saaksid hakata kasutama uuenduslikke tehnoloogialahendusi,⁷ on näited selles valdkonnas võetud meetmete kohta. Energiatõhususe parandamine ja ELi keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi (EMAS)⁸ ning keskkonnatehnoloogia kontrollimise katseprogrammi (ETV)⁹ juurutamine võiks samuti kasulik olla ettevõtjatele ja eelkõige VKEdele.

Lisaks on oluline edendada innovatiivseid tööstusprotsesse. Näiteks võimaldab tööstussümbioos kasutada ühe tööstusharu jäätmeid või kõrvalsaadusi teise tööstusharu toorainena. Läbivaadatud jäätmealastes õigusakti ettepanekutes teeb komisjon ettepaneku lihtsustada kõnealust tava ja teeb koostööd liikmesriikidega, et tagada ühine arusaamine kõrvalsaadusi käsitlevatest eeskirjadest. Gaasiliste jäätmete¹⁰ korduskasutamine on veel üks näide uuenduslikust protsessist. Taastootmine¹¹ on suurte võimalustega valdkond: see on juba saanud tavaliseks teatavates tööstusharudes, nagu sõidukite tootmises ja masinaehituses, kuid see võiks laieneda uutesse valdkondadesse. EL toetab sellist paljutootavat arengut teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamise programmi „Horisont 2020”¹² ja ühtekuuluvuspoliitika¹³ vahenditest.

⁵ Eelkõige strateegia „Kaubandus ja investeeringud kõigi jaoks”, mis võeti vastu oktoobris 2015.

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014DC0440>

⁷ Et hõlbustada VKEde juurdepääsu tehnoloogia teeninduskeskustele võtmetehnoloogiate valdkonnas.

⁸ Pärast käimasolevat toimivuskontrolli.

⁹ http://ec.europa.eu/environment/etv/etv_preprog.htm

¹⁰ Eelkõige CO₂.

¹¹ Mitu tootmisetappi, millega olelusringi lõppu jõudnud toode või toote osa tehakse taas uueks või parandatakse selle toimivust nii, et sellele saab anda vastava garantii.

¹² Call for Factories of the Future, 2014 (Tulevikutehased 2014) – üleskutse tööstusliku sümbioosi kujundamiseks, 2014.

¹³ http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/information/legislation/guidance/

– Komisjon lisab parima võimaliku tehnika viitedokumentidesse parima jäätmekäitluse ja ressursitõhususe juhised tööstussektori jaoks¹⁴ ja annab välja juhised kaevandusjäätmete käitlemise kohta ja edendab parimat tava selles valdkonnas.

– Komisjon teeb ettepaneku (jäätmealastes läbivaadatud õigusaktiettepanekutes) selgitada kõrvalsaadusi käsitlevaid eeskirju, et hõlbustada tööstussümbioosi ning aidata luua võrdseid võimalusi kogu ELis.

2. Tarbimine

Miljonite tarbijate valikud võivad ringmajandust toetada, aga ka takistada. Neid valikuid kujundab teave, millele tarbijal on juurdepääs, ja olemasolevate toodete hinnad ning õigusraamistik. See etapp on oluline, et ära hoida ja vähendada olmejäätmete teket.

Seistes silmitsi mitmesuguste märgiste ja keskkonnavalaste väidete üleküllusega on ELi tarbijatel sageli raske eristada tooteid ja usaldada kättesaadavat teavet. Keskkonnahoidlikkust käsitlevad väited ei tarvitse alati olla kooskõlas õiguslike nõuetega usaldusväärsuse, täpsuse ja selguse kohta¹⁵. Komisjon teeb koostööd sidusrühmadega, et muuta keskkonnahoidlikkust käsitlevad väited usaldusväärsemaks ja nõuab kehtivate eeskirjade (sealhulgas ajakohastatud suunised ebaausate kaubandustavade kohta¹⁶) täitmise paremat tagamist. Komisjon katsetab toote keskkonnamõju¹⁷ määramise metoodikat, nn toote keskkonnalise jalajälje metoodikat, ning uurib, kuidas seda kasutada keskkonnakaitsealase teabe määramiseks ja edastamiseks. Vabatahtliku ELi ökomärgise järgi tunneb ära tooted, millel on väike keskkonnamõju kogu toote olulusringi jooksul. Komisjon uurib võimalusi, kuidas suurendada selle tõhusust ja panust ringmajanduse¹⁸ edendamiseks.

Käesoleva aasta alguses esitas komisjon ettepaneku kodumasinade ja muude energiamõjuga toodete energiatõhususe parandatud märgistussüsteemi kohta, mis aitaks tarbijal valida kõige tõhusamaid tooteid¹⁹. Kavandatud süsteem võimaldab esitada tarbijatele teavet energiamõjuga toodete²⁰ keskkonnatoime, sealhulgas vastupidavuse kohta.

Hind on peamine tegur ostuotsuste tegemisel nii väärtusahelas kui ka lõpptarbijate jaoks. Seetõttu soovitatakse liikmesriikidel leida stiimuleid ja kasutada majandushoobasid (nt maksustamine), et hinnad kajastaksid paremini keskkonnamõju. Garantiiga seotud asjaolud,

¹⁴ Seda tehakse PVT-viitedokumentide kavandatud korrapärase läbivaatamise raames.

¹⁵ Vt tarbijaturu uuringut keskkonnavalaste väidete kohta toiduks mittekasutatavate toodete puhul: http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/environmental_claims/index_en.htm.

¹⁶ Pidades silmas ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid käsitlevat direktiivi 2005/29/EÜ.

¹⁷ COM(2013) 0196 final. Praegu on töös katseprojektid. Vastavalt katseprojektide tulemustele kaalub komisjon toote keskkonnamõju määramise meetodi edasist kasutamist.

¹⁸ Pärast käimasolevat toimivuskontrolli.

¹⁹ COM(2015) 341.

²⁰ Selliste andmete põhjal, mida turujärelevalve asutused saavad mõõta ja sel viisil, et ei tekiks kahjulikku mõju tarbijatele ning märgised saaksid tarbijatele arusaadavamaks ja suureneks märgise tõhusus.

nagu seaduslik garantiiaeg ning tõendamiskohustuse ümberpööramine,²¹ on samuti tarbimise kui terviku olulised osad, kuna need kaitsevad tarbijaid defektiga toodete eest ning annavad oma osa toodete vastupidavuse ja parandatavuse suurendamisele, aidates sellega vältida toote ära viskamist. ELis kehtib seadusega tagatud materiaalsete kaupade kaheaastase garantii nõue, kuid selle rakendamisel esineb probleeme. Komisjon tegeleb selliste küsimustega, eelkõige seoses kavandatava ettepanekuga interneti vahendusel toimuva müügi kohta. Komisjonil on veel kavas hinnata kahte tähtsat tarbijakaitsealast õigusakti ja kaaluda võimalikke parandusi²².

Kui toode on ostetud, võib selle tööiga pikendada korduskasutamise ja parandamise teel, vältides nii jäätmeteket. Korduskasutamise- ja parandussektor on tööjõumahukas ning sellega aidatakse suurendada ELi tööhõivet ja tugevdada sotsiaalmeetmete kava. Praegu ei saa parandada teatavaid tooteid nende ehituse tõttu või seetõttu, et ei ole saadaval varuosid ja parandamisalast teavet. Edaspidine töö toodete ökodisaini alal (vt punkt 1.1) aitab tooted muuta vastupidavamaks ja hõlbustada nende parandamist: eelkõige kaalutakse varuosade ja parandusala teabe kättesaadavuse nõudeid (nt internetis kättesaadavad parandamisjuhendid), sealhulgas uuritakse võimalusi kehtestada horisontaalsed nõuded parandusala teabe esitamise kohta. Kavandatud vananemine võib samuti piirata toodete kasulikkust tööiga. Sõltumatu kontrollimiskava abil hakkab komisjon selliseid tööviise välja selgitama ja otsima võimalusi, kuidas selliseid olukordi lahendada. Lisaks sellele on läbivaadatud seadusandlikes ettepanekutes uued sätted, et hoogustada jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist. Liikmesriikidel ning piirkondlikel ja kohalikel omavalitsustel on oluline roll, et hoogustada korduskasutamist ja parandamist ning mõned neist on juba teinud algatusi selles valdkonnas.

On võetud ka muid meetmeid olmejäätmete tekke vähendamiseks. Sellega on sageli tõhusam tegelda riiklikul ja kohalikul tasandil, kus seda saab paremini suunata: teadlikkuse tõstmise kampaaniad ja majanduslikud hoovad²³ on osutunud väga tõhusaks. Komisjon edendab ka jäätmetekke vältimist ning jäätmete korduskasutamist teabe ja parimate tavade vahetamise kaudu ning rahastades ühtekuuluvuspoliitika vahenditest projekte kohalikul ja piirkondlikul tasandil, sh piirkondadevahelist koostööd.

Ringmajanduse arengut toetavad ka uuenduslikud tarbimisviisid: tooteid või taristut tarbitakse ühiselt (osalustarbimine), tarbitakse pigem teenuseid kui tooteid ning kasutatakse infotehnoloogiat ja digikeskkonda. Selliseid uusi tarbimisvorme töötavad sageli välja ettevõtjad ja eraisikud ning neid tutvustatakse riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Komisjon toetab neid uusi äri- ja tarbismudeleid programmi „Horisont 2020” ja ühtekuuluvuspoliitika vahenditest (vt ka punkt 6). Nagu teatatud ühtse turu strateegias,²⁴ töötab komisjon välja Euroopa osalustarbimise tegevuskava.

²¹ Direktiivi 99/44/EÜ kohaselt on esimese kuue kuu jooksul pärast ostu kättesaamist müüja kohus tõendada, et tarnimise ajal täideti kõiki nõudeid. Seejärel on aga on tõendamiskohustus vastupidine – see on ostja kohus.

²² Komisjoni 2015. aasta tööprogrammis (COM(2014) 910 final – 3. lisa) osutatud tarbijakaitset käsitlevate õigusaktide õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse raames.

²³ Näiteks stiimulite süsteemid kohalikul tasandil või jäätmete kogusest sõltuvad tasud süsteemid, nt maksavad majapidamised vastavalt sellele, kui palju nad ringlussevõtuks sobimatuid jäätmeid ära viskavad.

²⁴ COM(2015) 550.

Riigihanked moodustavad suure osa Euroopa tarbimisest (umbes 20 % ELi SKPst). Seetõttu on neil ringmajanduses tähtis osa ning komisjon toetab seda keskkonnahoidlike riigihangete alaste meetmetega²⁵. ELi tasandil töötatakse välja kriteeriumid, mida riigiasutused saavad kasutada vabatahtlikkuse alusel. Esiteks tagab komisjon, et tulevikus pööratakse kriteeriumide kehtestamisel või muutmisel erilist tähelepanu sellistele olulistele ringmajanduse küsimustele nagu toodete vastupidavus ja parandatavus. Teiseks toetab komisjon kõnealuste kriteeriumide laialdasemat kasutamist riigiasutustes,²⁶ ja uurib, kuidas keskkonnahoidlikke riigihankesid saaks kasutada laiemalt kogu Euroopa Liidus, eelkõige selliste toodete ja turgude puhul, mis on ringmajanduse seisukohast väga tähtsad. Lõpuks annab komisjon eeskuju, tagades, et keskkonnahoidlikke riigihankesid kasutatakse võimalikult laialdaselt komisjoni enda hangete puhul, ning edendades keskkonnahoidlikke hankesid ELi rahastamise kasutamise korral.

- *Komisjon pöörab oma töös seoses ökodisainiga erilist tähelepanu proportsionaalsetele vastupidavusnõuetele ning toodete parandamise ja varuosade alase teabe kättesaadavusele, kuid ka vastupidavuse alasele teabele seoses tulevaste energiamärgistuse meetmetega.*
- *Jäätmealastes läbivaadatud ettepanekutes tegi komisjon ettepaneku uute eeskirjade kohta, et hoogustada korduskasutamist.*
- *Komisjon jätkab tööd materiaalsete toodete garantiid käsitlevate sätete täitmise paremaks tagamiseks, uurib võimalusi olukorra parandamiseks ja tegeleb valede keskkonnahoidlikkuse alaste väidete probleemiga.*
- *Komisjon koostab programmi „Horisont 2020” raames sõltumatu kontrollimiskava, et aidata leida probleeme seoses toodete võimaliku kavandatud vananemisega. Sellesse töösse tuleks kaasata asjaomaseid sidusrühmi.*
- *Komisjon võtab meetmeid keskkonnahoidlike riigihangete vallas, rõhutades uutes või läbivaadatud kriteeriumides ringmajanduse aspekte, toetades keskkonnahoidlike riigihangete laialdasemat kasutuselevõttu ning andes eeskuju komisjoni enda hangete näol ja ELi rahastamise kasutamise korral.*

3. Jäätmekäitlus

Jäätmekäitlusel on ringmajanduses keskne koht: sellega määratakse kindlaks, kuidas ELi jäätmehierarhiat ellu viiakse. Jäätmehierarhiaga on kehtestatud jäätmetekke vältimise, korduskasutamiseks ettevalmistamise, ringlussevõtu, jäätmetest energia tootmise ja jäätmete kasutusele võtmise, nt prügilasse ladestamise järjestus tähtsuse järgi. Jäätmehierarhia põhimõte on innustada selliste valikuvõimaluste kasutamist, millega saavutatakse parim üldine keskkonnatulemus. Viis, kuidas me jäätmeid kogume ja käitleme võib aidata suure osa jäätmetest ringlusse võtta ja väärtuslikud materjalid majandusse tagasi suunata, kuid ebatõhusa süsteemi korral võidakse ringlussevõetavad materjalid ladestada prügilatesse või suunata põletamisele, mis võib kahjustada keskkonda ja tuua majandusele tõsist kahju. Materjalide taaskasutamise kõrge taseme saavutamiseks on oluline saata pikaajalise mõjuga

²⁵ Kooskõlas ülemaailmsete säästva arengu eesmärkidega jätkusuutlike riigihangete edendamiseks.

²⁶ Muu hulgas sihipäraste koolitusprogrammide kaudu.

märguandeid ametiasutustele, ettevõtjatele ja investoritele ning luua õiged ja sobivad tingimused ELi tasandil, sealhulgas olemasolevate kohustuste täitmise järjepideva tagamisega. Silmas tuleb pidada kõiki jäätmeid, nii kodumajapidamistest, ettevõtetest, tööstusest, kaevandustest (vt punkt 1.2) kui ka ehitussektorist (vt punkt 5.4).

Praegu võetakse ainult 40 % ELi kodumajapidamiste jäätmetest ringlusse. Selle arvu taga peituvad suured erinevused liikmesriikide ja piirkondade vahel, kuna mõnel pool on see üle 80 % ja mõnes piirkonnas alla 5 %. Komisjon algatab uued õigusaktiettepanekud jäätmete alal, et kujundada pikaajaline tulevikuvaade olmejäätmete ringlussevõtu suurendamiseks ja prügilasse ladestamise vähendamiseks, võttes samal ajal arvesse erinevusi liikmesriikide vahel. Selliste ettepanekutega edendatakse ka majandushoobade kasutamist, et tagada kooskõla Euroopa Liidu jäätnehierarhiaga.

Läbivaadatud jäätmealastes ettepanekutes sisaldub ka pakendimaterjalide²⁷ suurema ringlussevõtu eesmärk, millega toetatakse olmejäätmetega seotud eesmärki ja parandatakse pakendijäätmete käitlemist kaubandus- ja tööstussektoris. Rohkem pakendijäätmeid (kodumajapidamistest ning tööstusest ja kaubandusest) on ringlusse võetud ELis pärast seda, kui kehtestati uued kogu ELi hõlmavad paber-, klaas-, plastmass-, metall- ja puitpakendite²⁸ ringlussevõtu sihtarvud, mis on toonud kasu nii majandusele kui ka keskkonnale.

Ringlussevõtu kvaliteedi tõstmiseks on vaja parandada jäätmete kogumist ja sortimist. Kogumis- ja sortimissüsteeme rahastatakse sageli osaliselt laiendatud tootjavastutuse süsteemide kaudu, kus tootjad katavad osaliselt oma toodete kogumise ja töötlemise kulud. Et need süsteemid toimiksid veelgi tõhusamalt, pakub komisjon välja läbipaistvust ja kulutõhusust käsitlevad miinimumtingimused. Liikmesriigid ja piirkonnad saavad selliseid süsteeme kasutada ka täiendavate jäätmevoogude, nt tekstiili ja mööbli puhul.

Läbivaadatud ettepanekutes käsitletakse ka selliseid olulisi küsimusi, mis on seotud ringlussevõtu määra arvutamisega. See on oluline, et tagada võrreldava ja kvaliteetse statistika olemasolu kogu ELis, lihtsustada praegust süsteemi ja aidata suurendada liigiti kogutud jäätmete ringlussevõttu.

Samuti on oluline kõrvaldada takistused kohapeal. Ringlussevõtu määra suurendamist piirab sageli haldussuutlikkus, investeeringute puudumine liigiti kogumise ja ringlussevõtu taristusse ja majandushoobade ebapiisav kasutamine (nt prügilasse ladestamise maks ja jäätmete koguse järgi maksustamine); Probleeme võib tekitada ka liigse võimsuse loomine jäätmejääkide (sealhulgas segajäätmed) töötlemise taristus. Uutes jäätmealastes seadusandlikes ettepanekutes võetakse neid takistusi arvesse ning kehtestatakse pikaajalised ja vahepealsed sihtarvud koos võimalusega pikendada nende saavutamise tähtaega riikides, kes seisavad silmitsi suurimate probleemidega jäätmete liigiti kogumise ja ringlussevõtu kiirendamisel. Samal ajal nõutakse neilt rakendamise strateegiat, millega tagatakse

²⁷ Metalle käsitlevas ettepanekus kehtestatakse uued sihtarvud alumiiniumi ja mustmetallide jaoks.

²⁸ http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/index_en.htm

edasimine ja rakendamisel tekkivate probleemide õigeaegne lahendamine. Komisjon on võtnud endale ka ülesandeks anda tehnilist abi liikmesriikidele, kellel on raskusi rakendamisega ja lihtsustada parimate tavade vahetamist piirkondade ja riikidega, kes on edukalt parandanud oma jäätmekäitlust. Komisjon on juba käivitanud mitu nõuete täitmise parandamist käsitlevat algatust, et tagada ELi jäätmealaste õigusaktide parem rakendamine. Muu hulgas puudutavad need olme- ja ohtlike jäätmete liigiti kogumist ning teadlikkuse tõstmist liikmesriikides. Tulevikus kiirendatakse veelgi käimasolevat tihedat koostööd liikmesriikide vahel ning seotakse paremini jäätmealased õigusaktid ringmajandust toetavate laiahaardeliste meetmetega.

ELi ühtekuuluvuspoliitikal on tähtis osa, et katta puuduvad investeeringu jäätmekäitluse parandamiseks ning toetada jäätmehierarhia²⁹ kohaldamist. Viimasel kahel aastakümnel on neid vahendeid kogu ELis laialdaselt kasutatud jäätmekäitlustaristu väljaarendamiseks. Praeguse rahastamisprogrammi (2014–2020) puhul tuleb täita eeltingimused, et jäätmesektoris tehtavad uued investeeringud oleksid kooskõlas liikmesriikides ringlussevõtu sihtarvude saavutamiseks koostatud jäätmekavadega. See tähendab, et uut prügilat võib rahastada vaid erandjuhtudel (nt peamiselt taaskasutuseks kõlbmatute ohtlike jäätmete jaoks) ning uute keskuste rajamist jäätmejääkide käitlemiseks (nt põletamine või mehaaniline biotöötlus) on lubatud rahastada ainult piiratud ja piisavalt põhjendatud juhtudel, kui ei ole ohtu liigse võimsuse tekkeks ning kui tagatakse täielik kooskõla jäätmehierarhia eesmärkidega. Kokkuvõttes on praeguses rahastamisprogrammis nähtud jäätmekäitluse rahastamiseks ette 5,5 miljardit eurot.

Ringlussevõtu määra suurendamist takistab ka ebaseaduslik jäätmevedu, mis toimub nii ELis kui ka kolmandates riikides ning põhjustab sageli majanduslikult mitteoptimaalset ja keskkonnahoiu seisukohast sobimatut käitlemist. Jäätmesaadetiste läbivaadatud määrus võeti vastu 2014. aastal³⁰ ning see lihtsustab ebaseaduslike saadetiste avastamist. Komisjon võtab täiendavaid meetmeid, et aidata tagada selle nõuetekohast rakendamist. Suure väärtusega jäätmevoogusid, nt romusõidukid, käsitletakse eraldi, et ära hoida toorainekadu.

Et soodustada kvaliteetset ringlussevõttu ELis ja mujal, soovib komisjon teatavate tähtsamate jäätmeliikide (nagu nt elektroonikajäätmed, plastid) käitluskohtade vabatahtlikku sertifitseerimist.

Kui jäätmete tekkimist ei saa vältida ega jäätmeid ringlusse võtta, on enamikul juhtudel eelistatum kasutada jäätmetest saadavat energiat, mitte jäätmeid ladestada. See on parem nii majanduse kui ka keskkonnahoiu seisukohast. Jäätmete muutmise energiaks võib seega mängida tähtsat rolli ning luua sünergiat ELi energia- ja kliimapolitikaga, kui see tugineb Euroopa Liidu jäätmehierarhia põhimõtetele. Komisjon uurib, kuidas seda rolli saaks optimeerida nii, et korduskasutamise ja ringlussevõtu suurendatud määrasid oleks siiski võimalik saavutada, ning kuidas vastavat energiapotentsiaali kõige paremini ära kasutada. Sel

²⁹ Sealhulgas uuenduslike lähenemisviiside kaudu.

³⁰ [Määrus \(EL\) 660/2014, 15. mai 2014](#)

eesmärgil võtab komisjon energialiidu raames vastu jäätmete energiaks muutmist käsitleva algatuse.

Komisjon võtab koos käesoleva tegevuskavaga vastu läbivaadatud jäätmealaste õigusaktiettepanekud, mis hõlmavad eelkõige järgmist:

– pikaajalised eesmärgid olmejäätmete ja pakendijäätmete ringlussevõtuks ning jäätmete prügilasse ladestamise vähendamiseks;

– sätted, millega edendatakse majandushoobade laiemat kasutamist;

– laiendatud tootjavastutuse süsteeme käsitlevad üldnõuded;

– määratluste ja arvutusmeetodite ühtlustamine ja lihtsustamine

ning laiendab koostööd liikmesriikidega, et parandada jäätmekäitlust kohapeal, sealhulgas selleks, et vältida jäätmejäätmete töötlemise liigse võimsuse teket.

Komisjon aitab liikmesriikidel ja piirkondadel tagada, et ühtekuuluvuspoliitika investeeringutega jäätmevaldkonnas toetataks ELi jäätmealaste õigusaktide eesmärgi ning juhendatakse Euroopa Liidu jäätmehierarhiast.

4. Jäätmed ressursiks: teiste toorainete turu ja vee taaskasutamise hoogustamine

Ringmajanduse korral suunatakse ringlussevõetavad materjalid majandusse tagasi toorainetena ning sellega suureneb varustuskindlus. Selliste teiste toorainetega saab kaubelda ja neid tarnida, nagu tavalisi esmaseid kaevandatavaid tooraineid.

Praegu moodustavad teisesed toorained endiselt väikese osa ELis³¹ kasutatavatest materjalidest. Jäätmekäitlusviisidel on otsene mõju materjalide koguse ja kvaliteedi parandamisele ja seetõttu on väga oluline võtta meetmeid selliste viiside parandamiseks (vt punkt 3). Teise tooraine turu arengut ja materjalide sujuvat ringlust piiravad muud takistused ning seoses sellega tegeleb komisjon peamiste takistuste täiendava analüüsimisega. ELi meetmed on kõnealuses valdkonnas eriti tähtsad, arvestades ühtse turu mõju ja seoseid kehtivate ELi õigusaktidega.

Üks tõke, millega ettevõtjad kokku puutuvad, kui nad soovivad kasutada teisest toorainet, on ebakindlus selle kvaliteedi suhtes. Kogu ELi hõlmavate standardite puudumisel võib olla raske kindlaks teha võõraste sisaldust või kasutussobivust mitmekordsel ringlussevõtmisel (nt plastide puhul). Vastavate standardite väljatöötamine peaks suurendama usaldust teiste toorainete ja ringlussevõetud materjalide vastu ning aitama toetada turgu. Seepärast alustab komisjon tööd teiste toorainete kogu ELi hõlmavate kvaliteedistandardite väljatöötamiseks, konsulteerides vajaduse korral asjaomaste tööstusharudega. Lisaks kehtestatakse läbivaadatud jäätmealaste õigusaktiettepanekutega ühtlustatavad eeskirjad, millega määratakse kindlaks, mis juhul teiseid tooraineid ei tuleks õiguslikult enam pidada jäätmeteks, täpsustades jäätmesisundi lakkamise kohta kehtivaid eeskirju. See annab ettevõtjatele rohkem kindlustunnet ja loob võrdsed võimalused.

³¹ Mõnede eranditega, nt teras ja paber, kuid plastmassi puhul nt 5 %.

Ringlussevõetud toitained on oluline eraldi teiseste toorainete kategooria, mille jaoks on kvaliteedistandardite väljatöötamine vajalik. Neid leidub näiteks orgaanilistes jäätmematerjalides ning neid võiks kasutada mullas väetistena. Selliste toitainete kasutamine põllumajanduses vähendab vajadust mineraalväetiste järele. Mineraalväetiste tootmine avaldab kahjulikku mõju keskkonnale ning ühtlasi sõltub see fosfaatmaagi impordist, mis on piiratud ressurss. Praegu on aga ringlusse võetud toitaineil põhinevate väetiste kasutamine takistatud, sest nii kvaliteedi kui ka keskkonnahoiu standardid on liikmesriigiti erinevad. Sellise olukorra lahendamiseks teeb komisjon ettepaneku vaadata läbi ELi määrus väetiste kohta. Läbivaatamine hõlmab uusi meetmeid, et hõlbustada orgaaniliste väetiste ja jäätmetest toodetud väetiste tunnustamist Euroopa Liidus, ergutades seeläbi ELi turu jätkusuutlikku arengut.

Mõnes ELi piirkonnas on viimaste aastakümnetel süvenenud veepuudus, mis avaldab kahjulikku mõju keskkonnale ja majandusele. Lisaks veekasutuse tõhustamise meetmetele on puhastatud reovee uuesti kasutusele võtmine ohutul ja kulutõhusal viisil väärtuslik kuid vähekasutatud võimalus parandada veevarustust ja vähendada survet ELi ülekasutatud veevarudele. Vee taaskasutamine põllumajanduses aitab edendada ka toitainete ringlussevõttu tahkete väetiste asendamise teel. Komisjon võtab mitmeid meetmeid, et edendada reovee taaskasutamist, sealhulgas õigusaktid kasutatud vee miinimumnõuete kohta.

Teine väga oluline küsimus teisese tooraine turgude arengu seisukohast on seos kemikaale käsitlevate õigusaktidega. Üha suurem arv keemilisi aineid on osutunud tervisele või keskkonnale ohtlikuks ning nende suhtes kohaldatakse piiranguid või keelde. Neid aineid võib leida toodetes, mida müüdi enne piirangute jõustumist ning nii mõnigi aine võib olla suhteliselt kauapüsiv, mille tõttu võib neid sattuda ringlusse. Selliste ainete avastamine ja kõrvaldamine võib olla kulukas ja osutada takistuseks eelkõige väikestele ringlussevõtuga tegelevatele ettevõtetele.

Mittetoksiliste/mürgivabade materjalitsüklite propageerimine ja murettekitavate kemikaalide parem avastamine toodetes hõlbustab toodete ringlussevõttu ja tõhustab teiseste toorainete kasutamist. Jäätmeid, tooteid ja kemikaale käsitlevate õigusaktide vastastikust mõju tuleb hinnata ringmajanduse seisukohast õigete lahenduste leidmiseks ELi tasandil, et tegelda probleemsete ainete olemasoluga, vähendada ringlussevõtuga tegelevate ettevõtete tarbetut halduskoormust ja lihtsustada kemikaalide jälgitavust ja riskijuhtimist ringlussevõstuprotsessis. Seepärast analüüsib komisjon seda ja pakub välja meetmeid, et kõrvaldada tarbetud tõkked, säilitades samal ajal inimeste tervise ja keskkonna kõrgel tasemel kaitse. Selles töös võetakse arvesse ELi tulevast mürgivaba keskkonna strateegiat³².

Samuti on oluline lihtsustada teiseste toorainete piiriülest ringlust, millega tagataks, et nendega oleks kerge kaubelda kogu ELis. Tegevus selles valdkonnas hõlmab piiriüleste formaalsuste lihtsustamist elektroonilise andmevahetuse kasutamisega. Komisjon uurib muid takistusi, mis häirivad jäätmete tõrgeteta ringlust Euroopa Liidus. Et parandada teiseste

³² Välja öeldud [seitsmendas keskkonnaprogrammis](#).

toorainete kohta andmete kättesaadavust, kavatseb komisjon edasi arendada hiljuti loodud toorainealast teabesüsteemi ning toetada kogu ELi hõlmavat uuringut toorainevoogude kohta. Sellega toetatakse ka jäätmesaadetisi käsitlevate andmete paremat esitamist, kasutades selleks muu hulgas andmeid, mis pärinevad piiriülesest elektroonilisest andmevahetusest.

Otsustava tähtsusega tegur jõulise teiseste toorainete turu tekkeks on piisav nõudlus, mis tuleneb ringlussevõetud materjali kasutamisest toodetes ja taristus. Teatavate toorainete (nt vanapaber ja vanametall) järele on juba tekkinud suur nõudlus. Muude ainete puhul on see alles kujunemisjärgus. Erasektoril on tähtis roll nii nõudluse tekitamises kui ka tarneahelate kujundamisel. Paljud tööstus- ja majandusvaldkonna osalejad on juba avalikult võtnud kohustuse tagada, et nende poolt turule lastud toodetes kasutatakse teataval määral ringlussevõetud materjale, seda nii jätkusuutlikkuse tõttu kui ka majanduslikel põhjustel. Seda tuleks soodustada, arvestades asjaolu, et turupõhised algatused võivad olla väga kiire viis käegakatsutavate tulemuste saavutamiseks. Avaliku sektori asutused võivad oma hankepoliitika kaudu aidata samuti luua nõudlust ringlussevõetud materjalide järele.

- *Komisjon alustab tööd, et töötada vastavalt vajadusele välja teiseste toorainete kvaliteedistandardeid (eriti plastide jaoks) ja teeb parandusettepanekud jäätmeseisundi lakkamist käsitlevate eeskirjade kohta.*
- *Komisjon teeb ettepaneku vaadata läbi ELi määrus väetiste kohta, et lihtsustada orgaaniliste ja jäätmetest toodetud väetiste tunnustamist ühtsel turul ning toetada sel viisil biotoitainete osa ringmajanduses.*
- *Lisaks sellele võtab komisjon rea meetmeid, et soodustada reovee taaskasutamist; sealhulgas õigusaktiettepanek, milles käsitletakse taaskasutatud vee miinimumnõudeid, nt nõudeid niisutamiseks kasutatava vee ja põhjaveevarude täiendamiseks kasutatava vee kohta.*
- *Komisjon teeb analüüsi ja pakub välja meetmed jäätmeid, tooteid ja kemikaale käsitlevate õigusaktide vastastikuse seose loomiseks, sealhulgas selle kohta, kuidas vähendada ohtlike kemikaalide sisaldust toodetes ja neid toodetes paremini avastada.*
- *Komisjon kavatseb edasi arendada hiljuti loodud toorainealast teabesüsteemi ning toetada kogu ELi hõlmavat uuringut toorainevoogude kohta.*

5. Esmatähtsad valdkonnad

Mitmel sektoril on teatavaid eriomaseid probleeme seoses ringmajandusega nende toodete või väärtusahelate eripära tõttu, nende keskkonnamõju tõttu või seoses sõltuvusega väljastpoolt Euroopat pärit materjalist. Selliseid sektoreid tuleb käsitleda sihipäraselt, tagades, et tsükli eri järkude vastasmõju võetaks täielikult arvesse kogu väärtusahela ulatuses.

5.1. Plastid

Plastide ringlussevõtu suurendamine on hädavajalik üleminekuks ringmajandusele. Plastide kasutamine on ELis pidevalt suurenenud, kuid vähem kui 25 % kogutud plastijäätmetest läheb ringlusse ja umbes 50 % ladestatakse prügilasse. Suures koguses satub aga plaste merre ja 2030. aasta säästva arengu eesmärkide hulka kuulub eesmärk hoida ära ja vähendada

märkimisväärselt merekeskkonna reostust, sealhulgas mereprügi teket. Arukam liigiti kogumine ning kogujate ja sortijate sertifitseerimise süsteemid on väga olulised, et ära hoida ringlussevõtuks sobivate plastide sattumist prügilatesse ja põletusahjudesse. Ohtlike keemiliste lisandite leidumine plastis võib põhjustada tehnilisi raskusi ning uudsete plastiliikide esilekerkimine tekitab uusi küsimusi, näiteks seoses plasti biolagunevusega. Innovatsioon plastide alal võib olla toeks ringmajandusele, sest see aitab toitu paremini säilitada, parandada plastide ringlussevõttu ja vähendada sõidukites kasutatavate materjalide kaalu.

Komisjon koostab nende keerukate ja tähtsate küsimuste lahendamiseks strateegia, milles käsitletakse plastidega seotud probleeme kogu väärtusahelas, võttes arvesse nende kogu olelusringi³³. Samuti võtab komisjon meetmeid, et täita eesmärk vähendada oluliselt mereprügi³⁴. 2016. aastal vaatab komisjon läbi laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise seadmeid käsitleva direktiivi³⁵ ning käsitleb selle raames ka laevadelt pärineva mereprügi küsimust ja uurib võimalust suurendada sellise prügi üleandmist ja nõuetekohast töötlemist sadamates. Plastide ringlussevõttu soodustavad ka mitmed muud käesoleva tegevuskava aspektid, sealhulgas ökodisain (punkt 1.1), kogu ELi hõlmava plastpakendite ringlussevõtu eesmärk (punkt 3), kvaliteedistandardid ning meetmed ringlussevõetava plasti piiriülese kaubanduse lihtsustamiseks (punkt 4).

– *Komisjon võtab vastu strateegia plastide kohta ringmajanduses, käsitledes selliseid küsimusi nagu biolagunevus, ringlussevõetavus, ohtlike ainete leidumine teatavates plastides ja mereprügi.*

– *Komisjon esitab läbivaadatud jäätmealastes õigusaktiettepanekutes kõrgema eesmärgi plastpakendite ringlussevõtuks.*

5.2. Toidujäätmed

Toidu raiskamine on Euroopas üha suurenev probleem. Toidu tootmiseks, jagamiseks ja säilitamiseks kulub loodusvarasid ning see avaldab mõju keskkonnale. Söögikõlbliku toidu äraviskamine suurendab seda mõju ning põhjustab rahalist kahju tarbijatele ja majandusele. Toidu raiskamisel on ka oluline ühiskondlik tahk: tuleks kergemaks teha sellise söögikõlbliku toidu annetamist, mida logistilistel või turustamise põhjustel ei saa kaubastada. 2015. aasta septembris püstitas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee 2030. aasta säästva arengu eesmärkide kavas eesmärgi vähendada poole võrra toidujäätmeid elaniku kohta nii jaemüügi kui ka tarbijate tasandil ning vähendada toidu raiskamist üldiselt kogu tootmis- ja tarneahelas. EL ja selle liikmesriigid on võtnud selle eesmärgi endale täitmiseks.

³³ Strateegia sisaldab [plastijäätmete roheline raamatu](#) järelmeetmeid.

³⁴ Euroopa Komisjon on oma teatises „Ringmajanduse suunas, jäätmevaba Euroopa kava” teinud ettepaneku püüda vähendada 2020. aastaks mereprügi 30 % kümne kõige tavalisema randadest leitud prügiligi ja merest leitud püügivahendite osas; loetelu kohandatakse kõigi nelja ELi merepiirkonna jaoks. Töö selle eesmärgi saavutamiseks Euroopas juba käib.

³⁵ 2000/59/EÜ.

Toidujäätmeid tuleb ette kogu väärtusahelas: tootmise ja turustamise käigus, kauplustes, restoranides, toitlustusasutustes ja kodudes. Seetõttu on selle määra eriti raske kindlaks teha: praegu ei ole olemas ühtlustatud usaldusväärset meetodit, kuidas mõõta toidu raiskamist ELis, ning seetõttu on riigiasutustel raske hinnata selle ulatust, seda, kust toidujäätmed pärinevad ja milline on muutus ajas. Mõõtmisega seotud küsimuse lahendamine oleks oluline samm selle probleemi paremaks mõistmiseks, ühtlase järelevalve ja aruandluse korraldamiseks ning toiduga seotud hea tava levitamiseks ELis. Komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad töötavad tihedas koostöös välja ELi ühtse metoodika toidu raiskamise mõõtmiseks.

Toidujäätmete vältimiseks ning riikide ja piirkondade erineva olukorra arvessevõtmiseks on tähtis liikmesriikide, piirkondade, linnade ja ettevõtete meetmed kogu väärtusahelas. Vaja on teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, et muuta käitumist. Komisjon toetab teadlikkuse tõstmist riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning hea tava levitamist toidujäätmete vältimiseks³⁶.

Komisjon loob veebis toidujäätmete teemalise keskkonna, mis toob kokku liikmesriigid ning kõik toiduainete tarneahelas osalejad. Veebiplatvormi kaudu toetatakse asjakohaste sammude abil toidujäätmete vähendamise eesmärgi saavutamist säästva arengu eesmärkide raames, sidusrühmade suuremat kaasamist, väärtuslike ja edukate innovatsioonilahenduste ning asjaomaste võrdlusaluste levitamist.

ELi meetmed on olulised ka sellistel juhtudel, kui toidujäätmed võivad olla ELi õigusaktide tõlgendamise ja rakendamise küsimus. Selliseks juhtumiks on eeskirjad toidu annetamiseks toidupankadele ning müümata jäänud kõlbuliku toidu kasutamine loomasööda valmistamiseks. Komisjon võtab meetmeid nendes kahes valdkonnas.

Meetmeid tuleks võtta ka sellises küsimuses nagu kuupäevamärgistus, eelkõige seoses kuupäevaga „parim enne”. Seda võib väärtalt tõlgendada aegumise kuupäevana ning seetõttu võidakse korralik söögikõlbulik toit ära visata. Komisjon uurib võimalusi, kuidas kuupäevamärgistust paremini kasutada ja mõista toiduahela eri osalejate poolt. EL on võtnud vastu ka meetmed, et vältida kalapüügilaevadelt söögikõlbulike kalade merre tagasi heitmist³⁷.

Selleks et toetada säästva arengu eesmärkide saavutamist toidujäätmete osas ning maksimaalselt suurendada tarneahelas osalejate panust, teeb komisjon järgmist:

- töötab välja ELi ühtse metoodika, et mõõta toidu raiskamist ja määratleda asjakohased näitajad. Komisjon loob veebis keskkonna liikmesriikide ja sidusrühmade kaasamiseks, et toetada parima tava vahetamise ja aja jooksul saavutatud edusammude hindamise kaudu säästva arengu eesmärkide täitmist toidujäätmete vähendamise osas;*
- võtab meetmeid, et muuta toitu, süüa ning jäätmeid käsitlevad ELi õigusaktid selgemaks ja lihtsustada toidu annetamist ning toiduainete ja toiduahelas tekkivate kõrvalsaaduste kasutamist, vähendamata toidu ja sööda ohutust ning*

³⁶ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/stop/index_en.htm

³⁷ Ühist kalanduspoliitikat käsitleva määruse (EL) nr 1380/2013 artikkel 15.

– uurib, milliseid võimalusi on toidutarneahela osalistel kuupäevamärgistuse paremaks kasutamiseks ning tarbijatel selle paremaks mõistmiseks, eelkõige seoses märgistusega „parim enne”.

5.3. Kriitilise tähtsusega toorained

Kriitilise tähtsusega toorained on ELi jaoks majanduslikult väga tähtsad ja tarnehäiretele vastuvõtlikud³⁸. Mõnel juhul võib nende kaevandamine tugevasti keskkonda mõjutada. Selliseid aineid kasutatakse sageli elektroonikaseadmetes³⁹. Praegune ringlussevõtu määr on väga väike, mis tähendab, et kaotatakse olulisi majanduslikke võimalusi. Kõigil sellistel põhjustel on kriitilise tähtsusega toorainete ringlussevõtu suurendamine üks tähtsamaid küsimusi, millega tuleb tegeleda, et liikuda ringmajanduse poole.

Praegused ELi õigusaktid soodustavad elektroonikaromude ringlussevõttu, sealhulgas kohustuslike eesmärkide kaudu,⁴⁰ kuid ainult kvaliteetne ringlussevõtt saab tagada kriitilise tähtsusega toorainete taaskasutamise. Üks sõlmküsimustest on selliseid materjale sisaldavate toodete kogumine, demonteerimine ja ringlussevõtt. Oluline on parandada elektroonikaseadmete ringlussevõetavust toodete kavandamisel (vt punkt 1.1), parandades seeläbi ringlussevõtuprotsessi majanduslikku elujõulisust. Komisjon toetab läbivaadatud jäätmealaste ettepanekutega kriitilise tähtsusega toorainete ringlussevõtu edendamist liikmesriikides.

Takistuseks on ka ebapiisav teabevahetus elektroonikaseadmete tootjate ja ringlussevõtjate vahel, ringlussevõtu standardite puudumine, ning puudulikud andmed ettevõtjate jaoks ringlussevõetud kriitilise tähtsusega toorainete potentsiaali kohta. Selliseid materjale võib taaskasutusse võtta ka prügilates (nt äravisatud elektroonikaseadmed) või teatavatel juhtudel kaevandusjäätmetest. Komisjon edendab teadusuuringuid ja innovatsiooni, andme- ja teabevahetust ning parimate tavade vahetamist kõigis kõnealustes küsimustes. Selleks et tagada ühtne ja tõhus lähenemisviis, pakkuda peamisi andmeallikaid ja määrata kindlaks võimalikud edasised meetmed, valmistab komisjon ette aruande kriitilise tähtsusega toorainetest ringmajanduses.

– Komisjon rakendab mitmeid meetmeid, et soodustada kriitilise tähtsusega toorainete taaskasutamist, ning koostab aruande, milles esitatakse parimad tavad ja võimalused edasiseks tegevuseks.

– Komisjon innustab oma läbivaadatud jäätmealastes ettepanekutes ka liikmesriike selles valdkonnas tegutsema.

³⁸ Euroopa Komisjon on esitanud kriitilise tähtsusega toorainete nimekirja siin:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/raw-materials/critical/index_en.htm. Siia loetelusse kuuluvad näiteks haruldased muldmetallid ja muud väärismetallid, aga ka fosfor.

³⁹ Haruldased muldmetallid on elektrooniliste kuvarite jaoks sama tähtsad kui väärismetallid trükkplaatide jaoks.

⁴⁰ http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/index_en.htm

5.4. Ehitus- ja lammutustegevus

Ehitus- ja lammutusjäätmel on üks suuremaid jäätmeallikaid Euroopas. Paljusid selliseid materjale saab võtta ringlusse või korduskasutada, kuid korduskasutamise ja ringlussevõtu määrad on ELis väga erinevad. Ehitussektoril on samuti tähtis osa seoses hoonete ja taristu keskkonnatoimega kogu nende olelusringi jooksul.

Ehitus- ja lammutusjäätmel ringlussevõttu soodustatakse ELis kohustuslike eesmärkidega,⁴¹ kuid endiselt on probleeme, mis tuleb lahendada jäätmel käitlemise parandamiseks selles sektoris. Näiteks alati ei identifitseerita, ei koguta liigiti ega võeta taaskasutusse väärtuslike materjale. Komisjon töötab välja eesmärgipärasel juhised lammutuskohtade jaoks, sealhulgas ohtlike jäätmel käitlemise kohta, ning edendab läbivaadatud jäätmealastes ettepanekutes ehitus- ja lammutusjäätmel liigiti kogumise süsteeme. Sellega aidatakse levitada parimat tava, töötades välja vabatahtliku ringlussevõtu korra, mis põhineb rangeimatel ühtsetel standarditel iga jäätmevoo jaoks. Praegu korraldab komisjon uuringut, et teha kindlaks, mis takistab ja mis soodustab ehitus- ja lammutusjäätmel ringlussevõttu, ning millised on parimad tavad sellel alal.

Kuna hoonete kasutamisega on pikk, on väga tähtis parandada projekteerimist, et vähendada hoonete mõju keskkonnale ning suurendada nende komponentide vastupidavust ja sobivust ringlussevõtuks. Komisjon töötab välja näitajaid, millega hinnata hoonete keskkonnatoimet kogu selle olelusringi jooksul⁴² ning edendab nende kasutamist ehitusprojektide arendamisel, kasutades selleks ulatuslike näidisprojekte ja koostades juhiseid keskkonnahoidlike riigihangete läbiviimiseks.

– *Komisjon võtab rea meetmeid, et tagada väärtuslike ressursside taaskasutamine ja asjakohane jäätmel käitlemine ehitus- ja lammutustööl ning et lihtsustada hoonete keskkonnatoime hindamist.*

5.5. Biomass ja bioressursipõhised tooted

Bioressursipõhiseid materjale, st materjale, mis põhinevad bioloogilistel ressurssidel (nt puit, kiud), saab kasutada väga erinevates toodetes (ehitus, mööbel, paber, toiduained, tekstiil, kemikaalid jmt) ja energia saamiseks (nt biokütused). Biomajandus pakub seega alternatiive fossiilkütustel põhinevatele toodetele ja energiale ning saab sellega anda oma panuse ringmajandusse. Bioressursipõhistel materjalidel võib olla ka eeliseid, mis on seotud nende sobivusega uuendamiseks, biolagundamiseks ja kompostimiseks. Teisest küljest tuleb bioloogiliste ressursside kasutamisel tähelepanu pöörata toote keskkonnamõjule olelusringi jooksul ja säästlikule hankimisele. Kuna bioloogilisi ressursse saab mitmel otstarbel kasutada,

⁴¹ http://ec.europa.eu/environment/waste/construction_demolition.htm

⁴² Esitatakse teatistes "[Ressursitõhususe võimalused ehitussektoris](#)".

võib see tekitada konkurentsi ning avaldada survet maakasutusele. Komisjon uurib oma 2012. aasta biomajanduse strateegia⁴³ panust ringmajandusele ja ajakohastab strateegiat, kui vaja.

Ringmajanduses tuleks soodustada taastuvate ressursside astmelist kasutamist mitme korduskasutus- ja ringlussevõttsükliga, kui see on asjakohane ja kulutõhus. Bioressursipõhiseid materjale, nagu nt puitu, võib kasutada mitmel viisil ning mitu korda korduskasutada ja ringlusse võtta. See on kooskõlas jäätnehierarhia kohaldamisega (sealhulgas toidu puhul – vt punkt 5.2) ja üldisemalt selliste valikuvõimaluste kasutamisega, millel on parim üldine keskkonnatulemus. Häid tulemusi võib saada riiklike meetmetega, nagu nt laiendatud tootjavastutuse süsteem mööbli ja puidust pakkematerjali puhul, või puidu liigiti kogumisega. Komisjon töötab selle nimel, et teha kindlaks parimad tavad selle sektori jaoks ja neid levitada ning edendada innovatsiooni. Läbivaadatud jäätmealastes õigusaktiettepanekutes on esitatud ka ELi tasandi kohustuslikud eesmärgid puidust pakendijäätmete ringlussevõtu kohta. Lisaks edendab komisjon ringmajanduse koostoimet bioenergia jätkusuutlikkuse hindamisel Euroopa energialiidu raames.

Biotoorainel põhinevate toodete sektor on samuti näidanud oma innovatsioonipotentsiaali seoses uute materjalide, kemikaalide ja tootmisprotsessidega, millest võib saada ringmajanduse lahutamatu osa. Sellise võimaluse elluviimine sõltub eelkõige investeringutest ühendatud biorafineerimistehastesse, kus saab töödelda biomassi ja biojäätmeid mitmesugusel kasutusotstarbel. EL toetab selliseid investeringuid ning teisi innovatiivseid biomajandusel põhinevaid projekte teadusuuringute rahastamise kaudu⁴⁴.

– Komisjon edendab bioloogiliste ressursside tõhusat kasutamist mitme meetmega, sealhulgas suuniste ja parimate tavade levitamiseega biomassi astmelise kasutamise kohta ning innovatsiooni toetamisega biomajanduses.

– Läbivaadatud jäätmealastes õigusaktiettepanekutes on esitatud eesmärk puidust pakendijäätmete ringlussevõtu kohta ning säte biojäätmete eraldi kogumise kohta.

6. Innovatsioon, investeringud ja muud horisontaalmeetmed

Üleminek ringmajandusele on süsteemne muutus. Lisaks eesmärgipärastele meetmetele, mis mõjutavad väärtusahela igat järku ja olulisi sektoreid, on vaja luua tingimused ringmajanduse õitsenguks ja vahendite kasutusele võtmiseks.

Innovatsioonil on täita väga oluline osa süsteemsest muutusest. Et muuta meie tootmis- ja tarbimiskäitumist ning muuta jäätmed kõrge lisandväärtusega toodeteks, on meil vaja uusi tehnoloogialahendusi, protsesse, teenuseid ja ärimudeleid, mis kujundavad meie ühiskonda ja majandust. Seetõttu on teadusuuringute ja innovatsiooni toetamine ülemineku soodustamise peamine tegur. Samuti aitab see kaasa Euroopa tööstuse konkurentsivõime tugevdamisele ja tööstuse kaasajastamisele. Programmi „Horisont 2020” töökava aastateks 2016–2017 hõlmab

⁴³ COM(2012) 60.

⁴⁴ <http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/index.cfm>

suuralgatust "Tööstus aastal 2020 ringmajanduses", millega seoses antakse rohkem kui 650 miljonit eurot innovatiivsetele näidisprojektidele, mis toetavad ringmajanduse eesmärgi ja ELi tööstuse konkurentsivõimet paljudes tööstus- ja teenindusvaldkondades, sealhulgas töötlev tööstus, tootmine ja uued ärimudelid. Algatus hõlmab ka katseprojekti, millega aidatakse novaatoritel ületada nende teel olevaid takistusi (sealhulgas ebaselged õigusnormid), sõlmides lepinguid sidusrühmade ja riigiasutustega (nn „innovatsioonilepped”).

Kõnealune algatus lisandub paljudele programmi „Horisont 2020” raames rakendatavatele innovatsiooniprojektidele, mis on seotud ringmajandusega sellistes valdkondades nagu jäätmetekke vältimine ja jäätmekäitlus, toidujäätmed, taastootmine, jätkusuutlik töötlev tööstus, tööstussümbioos ning biomajandus⁴⁵. Projektide täienduseks viiakse ellu ökoinnovatsiooni tegevuskava⁴⁶.

Ka ühtekuuluvuspoliitika raames on kättesaadaval vahendid teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamiseks: ringmajandus on prioriteetne valdkond, mida liikmesriigid ja piirkonnad oma aruka spetsialiseerumise strateegiates⁴⁷ rõhutasid. Komisjon pakub täiendavat toetust, sealhulgas aruka spetsialiseerumise platvormi kaudu.

Ringmajanduse arendamiseks on vaja ka avaliku ja erasektori rahastamisallikaid, et kiirendada paremate tehnoloogialahenduste ja protsesside kasutuselevõttu, töötada välja taristu, ja suurendada koostööd väärtusahelas osalejate vahel. Neid eesmärgi toetatakse oluliselt ELi rahastamisprogrammide, nagu ühtekuuluvuspoliitika, LIFE ja COSME. Näiteks on rahastatakse ühtekuuluvuspoliitika vahenditest üha rohkem ringmajanduse toetamise programme, sealhulgas korduskasutamist ja parandamist, tootmisprotsesside tõhustamist, tootedisaini ja VKESid⁴⁸. Komisjon aitab liikmesriikidel, piirkondadel ja kohalikel omavalitsustel sellega seoses tugevdada oma ringmajanduse strateegiat suunatud teavitustöö kaudu. Erasektori rahastamisvahendid tuleb suunata uutesse võimalustesse, mida pakub ringmajandus. Finantssektori puhul võivad sellised projektid tavapärasest projektidest märkimisväärselt erineda. Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSD) saab kasutada selliste investeeringute rahastamiseks. Koos Euroopa Investeeringupanga ja Euroopa investeerimisnõustamise keskusega teeb komisjon teavitustööd, et innustada esitama rahastamisaotlusi ning toetada ringmajanduse seisukohast olulisi projektiarendusi ja investeerimisplatvorme, nt plasti ringlussevõtu või mineraalide valdkonnas. Tehakse tööd, et arendada valdkonnaüleseid klastreid ja koondada ressursse Euroopa mõõtmega projektide väljatöötamiseks⁴⁹. Lisaks võivad ringmajanduse projektid saada kasu Euroopa

⁴⁵ Programmi „Horisont 2020” tööprogramm aastateks 2014–2015; sihtvaldkond: „Jäätmed: ressurss toorainete korduskasutamiseks, ringlussevõtuks ja taaskasutamiseks, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/main/h2020-wp1415-climate_en.pdf; Seitsmenda raamprogrammi keskkonnateema, 2013 ressursitõhususe töö üleskutse: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/fp7/132129/f-wp-201301_en.pdf

⁴⁶ http://ec.europa.eu/environment/ecoap/index_en.htm

⁴⁷ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

⁴⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/what/investment-policy/

⁴⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0209:FIN:EN:PDF>

Investeeringispanga nõustamis- ja rahastamisvahenditest vastavalt programmile „InnovFin”⁵⁰. Komisjon hindab ka võimalust luua koos Euroopa Investeeringispanga ja riiklike pankadega platvorm, mille kaudu toetada ringmajanduse rahastamist.

VKEd, sealhulgas sotsiaalsed ettevõtted, annavad tähtsa panuse ringmajandusse: nad tegutsevad eriti aktiivselt sellistes valdkondades nagu ringlussevõtt, parandamine ja innovatsioon. Kuid nad seisavad silmitsi ka konkreetsete probleemidega, nagu juurdepääs rahastamisele, ning ringmajanduse arvessevõtmine, kui see ei ole nende põhitegevus. Nagu on märgitud 2014. aasta „Keskkonnahoidlikus tegevuskavas VKEd jaoks”,⁵¹ teeb komisjon tööd, et toetada selliseid ettevõtteid, analüüsida takistusi, millega nad kokku puutuvad seoses ressursside parema kasutamise ja jäätmekäitlusega, ning soodustada sektorite ja piirkondade innovatsiooni ja koostööd. Komisjon pakub sotsiaalsetele ettevõtetele juurdepääsu rahastamisele⁵².

Üleminek ringmajandusele nõuab ka kvalifitseeritud tööjõudu, kellel on spetsiifilised ja mõnikord ka uued oskused, ja pakub võimalusi tööhõiveks ja sotsiaalseks dialoogiks. Kui tuleb arendada vajalikke oskusi kõigil tasemetel, peab neid olema võimalik omandada haridus- ja koolitussüsteemi kaudu. Keskkonnasäästliku tööhõive algatuse⁵³ järelmeetmena püüab komisjon ennetada vajadusi ja soodustada oskuste arendamist ja muid meetmeid, millega toetada uute töökohtade loomist keskkonnasäästlikus majanduses. Samuti võtab komisjon meetmeid tulevase uute oskuste Euroopa tegevuskava kaudu.

Ringmajanduse ja tarneahelate globaalne mõõde on väga tähtis sellistes valdkondades nagu säästev sisseostmine, mereprügi ja toidujäätmed, ning üha globaliseeruvam sekundaarsete toorainete turg. Käesoleva tegevuskava ellurakendamisel teeb komisjon tihedat koostööd rahvusvaheliste organisatsioonide ja teiste huvitatud isikutega, et anda panus 2030. aasta säästva arengu eesmärkide saavutamisse.

Komisjon kaasab aktiivselt sidusrühmi käesoleva tegevuskava elluviimisse, eelkõige olemasolevate valdkondlike platvormide kaudu. Seda täiendab veelgi avaliku ja erasektori partnerluse toetamine, vabatahtliku äritegevuse lähenemisviisid, parimate tavade vahetamine liikmesriikide ja piirkondade vahel. Lisaks hõlmab see konsulteerimist sotsiaalpartneritega, kui muudatustel võib olla ühiskonnale oluline mõju.

– Programm „Horisont 2020” sisaldab aastateks 2016–2017 olulist algatust „Tööstus 2020. aastal ringmajanduses”, mille eelarve on üle 650 miljoni euro.

– Komisjon käivitab innovatsioonilase katseprojekti, et avastada ja kõrvaldada võimalikud regulatiivsed takistused novaatorite jaoks. .

⁵⁰ <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/?lang=en>. Komisjoni kavatses laiendada vahendi „InnovFin” ulatust, et tagada suurema hulga innovatiivsete ringmajanduse projektide abikõlblikkust

⁵¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014DC0440>

⁵² ELi tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi kaudu: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081>

⁵³ [COM\(2014\)446](http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081)

– Komisjon tõhustab oma tegevust, et mobiliseerida ringmajanduse sidusrühmi, eelkõige käesoleva tegevuskava rakendamiseks. Komisjon teeb sihipäraselt teavitustööd, et aidata arendada ringmajanduse projekte vastavalt ELi rahastamisallikatele, eelkõige arvestades ühtekuuluvuspoliitika vahenditega.

7. Ringmajanduse suunas tehtavate edusammude järelevalve

Et hinnata ringmajanduse poole tehtavaid edusamme ja meetmete tõhusust nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil, on oluline valida kogum usaldusväärseid näitajaid. Sellise järelevalve aluseks võivad olla Eurostati kogutud andmed. Lisaks sellele sisaldavad ressursitõhususe tulemustabel⁵⁴ ja toorainete tulemustabel⁵⁵ asjakohaseid näitajaid ja analüüse, mis on väga kasulikud jälgitavuse seisukohast.

Selle põhjal töötab komisjon tihedas koostöös Euroopa Keskkonnaametiga (EEA) ja konsulteerib liikmesriikidega, et pakkuda välja lihtsat ja tõhusat ringmajanduse järelevalve raamistikku. Lisaks eespool nimetatud kahele tulemustabelile sisaldab kõnealune raamistik peamiste asjakohaste näitajate kogumit, mis iseloomustavad ringmajanduse põhielemente. Need avaldatakse koos komisjoni aruandega säästva arengu eesmärkide kohta ning see sisaldab uusi näitajaid toidujäätmete kohta (vt punkt 5.2) ja näitajaid, mis tuginevad olemasolevatele Eurostati ja muudele ametlikele andmetele sellistes valdkondades nagu põhiliste toorainete tarne kindlus, parandamine ja korduskasutamine, jäätmete ja -käitlus, teiste toorainetega kauplemine ELis ja kolmandate riikidega, ning ringlussevõetud materjalide kasutamine toodetes. Vajaduse korral võetakse meetmeid, et parandada olemasolevate andmete kvaliteeti. Komisjon esitab aruande käesoleva tegevuskava rakendamisel saavutatud edusammude kohta viis aastat pärast selle vastuvõtmist.

Komisjon töötab tihedas koostöös Euroopa Keskkonnaametiga ja liikmesriikidega konsulteerides välja ringmajanduse järelevalve raamistikku, et mõõta edusamme usaldusväärsete olemasolevate andmete alusel⁵⁶.

8. Kokkuvõte

Käesoleva tegevuskavaga antakse komisjonile selge ja põhjalik ülesanne toetada üleminekut ringmajandusele. Vaja on pidevat ja ulatuslikumat pühendumust kõigil valitsemistasanditel, liikmesriikides, piirkondades ja linnades ning kõigi asjaomaste sidusrühmade koostööd. Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles käesolevat tegevuskava heaks kiitma ning osalema aktiivselt selle rakendamises tihedas koostöös kõigi asjaomaste sidusrühmadega.

⁵⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/environmental-data-centre-on-natural-resources/resource-efficiency-indicators/resource-efficiency-scoreboard>

⁵⁵ Välja töötatud seoses tooraineid käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerlusega. Avaldatakse järgmisel veebilehel: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/eip-raw-materials/en/content/eip-raw-materials-monitoring-and-evaluation-scheme>

⁵⁶ Kasutades lisaks uusi andmeid toidujäätmete kohta (vt punkt 5.2).